

“La democratització al món àrab no es pot fer d’esquena a l’islamisme”

Analista polític i escriptor —el seu llibre *Menstruació* ha estat traduït al castellà—, Ammar es troba actualment al capdavant del Tharwa Project, una mena de fundació amb seu a Damasc que es dedica a estudiar la situació de les minories a l'Orient Pròxim. A part d'això, és també col·laborador de la Brookings Institution, un dels *think tanks* (equip d'especialistes) més prestigiosos en política exterior de Washington.

—Els darrers mesos ha escrit articles molt crítics amb el Govern sirianès a la premsa libanesa. Li han causat algun problema?

—Sí, bastants. Fa unes setmanes un alt jerarca del règim em va trucar i em va oferir entrar al Govern després de la remodelació prevista amb motiu del Congrés del partit Baas. Òbviament, vaig rebutjar l'ofertament. Jo el que vull és una Síria democràtica, no tocar poder. Llavors em va amenaçar de forma velada si continuava escrivint aquests articles. Al final he decidit, per la seguretat de tot el personal de la fundació, tancar l'oficina i traslladar-nos a Beirut.

—Com avalua aquests cinc anys de govern de Baixar al-Assad?

—Com una absoluta pèrdua de temps. Tot i les promeses d'obertura, res no ha canviat en relació amb els darrers anys de govern del seu pare. El respecte als drets humans al país és potser encara menor que abans. Els opositors més coneguts potser tenen més marge de maniobra perquè el Govern vol evitar un major enfrontament amb Occident, sobretot amb la UE, però els activistes de base són detinguts indiscriminadament. La repressió continua sent ferotge.

—Quin futur creu que li espera, doncs, a Síria, continuar vivint

El sirianès Ammar Abdulhamid respon al perfil de l'intel·lectual liberal àrab que a l'administració Bush li agradaria que rellevés l'actual generació d'autòcrates, un cop hagi triomfat el seu pla per a la democratització de la regió.

indefinidament sota aquesta dictadura?

—Em temo que sí. Jo sóc molt pessimista. Em sembla obvi que no els alts càrrecs del règim no tenen cap voluntat de democratització, o almenys liberalització, del país. Per tant, a mesura que el descontentament popular augmenta a causa de la incapacitat del Govern de millorar les condicions de vida de la gent, per mantenir el control del país, haurà d'incrementar encara més l'autoritarisme i el nivell de repressió. Baixar al-Assad fa anys que parla d'imitar el “model xinès”, de combinar reforma econòmica i autoritarisme polític per desenvolupar Síria. Però el problema és que nosaltres no som un mercat fabulós com la Xina, per tant, cap inversor estranger s'arriscarà a invertir en un petit país sense un sistema legal que el protegeixi de l'arbitrarietat del Govern. Per molt que els dirigents es resisteixin a admetre-ho, sense una democratització del país és impossible el desenvolupament.

—Com valora el paper de l'oposició al règim?

—Crec que l'oposició liberal no ha estat, o no hem estat, a l'altura de les circumstàncies. Quan el 2001 el Govern va esclafar l'anomenada “primavera de Damasc”, a l'oposició li va faltar la valentia o la saviesa política per articular un moviment d'alternativa al règim. Ens calia un líder carismàtic que pogués mobilitzar les masses. En una dictadura que no permet la discussió política, necessites crear una cara que s'identifiqui amb una causa, com va saber fer Solidarnosc amb Lech Walesa. Riad Seif [un empresari i diputat opositor empresonat des del 2001] tenia les característiques necessàries per ser-ho, però no el vam saber vendre.

—Però l'aparició de les cadenes per satèl·lit àrabs, com Al-Jazira, no ha representat un nou recurs per a l'oposició per difondre el seu missatge al poble?

—Sí, és cert, podrien haver estat un recurs molt útil, però no ho hem sabut aprofitar. Els representants de l'oposició liberal que apareixen en els debats d'aquestes televisions són sovint gent molt occidentalitzada que no parlen el mateix llenguatge del poble. La ideologia dominant aquí és el nacionalisme, i el discurs liberal sobre la democràcia i l'estat de dret no cala entre la població. Hi ha un aspecte, però, en què coincideixo amb el president, i és que la principal demanda de la població siriana, per damunt de qualsevol altre tema, és la millora de la situació socioeconòmica.

—I l'islamisme podria ser una alternativa al règim actual?, quina és la situació de l'islamisme a Síria?

—Personalment, sóc molt escèptic respecte a la capacitat de l'islamisme d'acceptar les normes de funcionament de la democràcia. Per tant, per a mi no representa una alternativa atractiva. Actualment, a Síria la pertinença al partit islamista tradicional, els Germans Musulmans, es castiga amb la pena de mort. Per tant, no podem saber què pensen els islamistes sirians, ni quin suport real tenen entre la societat. Els representants dels Germans Musulmans a l'exili han evolucionat cap a posicions més moderades, però ells no representen tots els islamistes sirians. En els darrers temps sembla que ha augmentat la capacitat d'implantació

EE / EL TEMPS

Ammar Abdulhamid -foto petita- no es creu les promeses d'obertura del president siria, Baixar al-Assad.

dels salafistes, que tenen unes visions més radicals sobre el paper de la religió en la societat. En tot cas, sóc partidari de dialogar amb l'islamisme sobre quin és la Síria que volem per al futur, ja que representen una part important del país. La democratització del món àrab no es pot fer d'esquena als islamistes. I en el nostre cas concret, l'establiment d'una relació harmoniosa entre les diverses comunitats, tampoc.

—Un dels grups més actius en els darrers anys en la seva oposició al règim han estat els kurds, que demanen un major reconeixement com a minoria. Veu alguna solució per a l'anomenada qüestió kurda a Síria?

—Amb aquest Govern és quasi impossible. El règim no té una política envers la qüestió kurda que vagi més enllà de la repressió perquè, de fet, no sap el que és l'art de la política. No l'entenen. Són uns perfectes inútils en aquest àmbit. Però el que no diuen els diaris estrangers és que les tensions ètniques no només afecten la zona de majoria kurda sinó també altres zones del país. Per exemple, al nord-oest els

enfrentaments entre els alauites i els ismaelites ja han provocat alguns morts les darreres setmanes. Si el país no es democratitza, i les diferents minories poden negociar d'una manera transparent i directa entre si, les tensions podrien augmentar en el futur, i no descarto que el Govern arribi a perdre el control de l'ordre públic en algunes regions del país. Quan veig el que passa a l'Iraq a vegades tinc la sensació que és com si veiés en una bola de vidre el futur de Síria.

—Sembla que en els darrers mesos s'ha obert una nova possibilitat de caminar cap a la pau a Palestina. Preveu algun moviment de distensió en les relacions entre Israel i Síria?

—La situació està completament estancada. Fa uns mesos vaig estar involucrat en un intent per aproximar els dos governs i explorar la possibilitat d'un futur acord de pau. Però el procés va ser aturat per l'administració nord-americana, que no vol recompensar aquest règim amb la recuperació dels Alts del Golan. Contràriament al que transmet la posició oficial del Govern

sirià, es mor de ganes per signar un acord de pau amb Israel.

—Una gran majoria de l'opinió pública àrab desconfia de les intencions "democratitzadores" de Bush al Pròxim Orient. Creu que es mou per altres interessos. Vostè què n'opina?

—És normal que els EUA es moguin pels interessos propis, tots els països ho fan a l'hora de configurar la seva política exterior. Molta gent aquí acusa els EUA de ser imperialistes, però és que l'expansió de l'islam no va ser també de tipus imperial? I algú ho critica? Crec que hem de superar aquest victimisme estèril i intentar veure en què poden coincidir els nostres interessos amb els seus, i sobretot hauríem de gastar les nostres energies a pensar com podem adaptar les nostres societats al procés actual de globalització. D'altra manera, continuarem sent durant unes quantes dècades més una regió plena d'estats fracassats que són incapaços de satisfer les necessitats bàsiques dels seus habitants.

Ricard González
Beirut